

REVISIONSREDOGÖRELSE 2023

Förskolenämnden

Andra revisorsgruppen

Kommunfullmäktige
Borås Stad

Revisionsberättelse för Förskolenämnden år 2023

Vi har granskat Förskolenämndens verksamhet och årsredovisning 2023. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

Vår samlade bedömning är att Förskolenämndens årsredovisning redogör för hur nämnden fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet och Kommunfullmäktiges grunduppdrag i budget 2023. Nämnden har uppnått alla fyra indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt avseende grunduppdraget.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett överskott mot budget. Vi bedömer att godtagbara förklaringar till överskottet redovisas i årsredovisningen.

Stadsrevisionen har granskat dokumenthanteringen i Förskolenämnden, Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Stadsrevisionen bedömer nämndens interna kontroll inom området som tillräcklig med utvecklingsområden.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas. Nämnden behöver även upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras.

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av Borås Stads personalpolitik. Granskningen visar att kompetensförsörjningsutmaningen för Borås Stads verksamheter är tilltagande. Vår bedömning är att Kommunstyrelsen och nämnderna behöver med utgångspunkt i granskningen säkerställa en ändamålsenlig styrning av personalpolitiken som möjliggör att Kommunfullmäktiges mål inom området kan uppnås.

Vår bedömning är att Förskolenämndens verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden behöver avsätta en tillräckligt stor buffert. Den interna kontrollen bedöms mot bakgrund av de fördjupade granskningar som riktats till nämnden under året, som tillräcklig med utvecklingsområden.

Vi tillstyrker att Förskolenämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2023.

BORÅS 2024-03-11

Boris Preijde
Ordförande

Ingwer Kliche
Vice ordförande

Lena Brännmar

Claes Bergholtz

Eva Grubbström

Håkan Blixt

Revisionsredogörelse för Förskolenämnden 2023

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll.

Nämndens grunduppdrag

I gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad framgår i 7 § följande:¹

Kommunstyrelsen/nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Kommunstyrelsen/nämnden ska två gånger per år redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i reglemente eller genom särskilt uppdrag. Kommunstyrelsen/nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer. Redovisningen lämnas till Kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar. Nämnderna ska också fullgöra rapporteringskyldighet enligt speciallag.

I det gemensamma reglementet framgår bl.a. även av 4 § att nämnden är anställningsmyndighet för personal vid sin förvaltning.

I reglemente för nämnden anges syftet med nämndens verksamhet samt dess uppdrag och ansvar.² I Kommunfullmäktiges budget 2023 anges nämndens grunduppdrag. Ovanstående innebär att nämnden i sin årsredovisning behöver redogöra både för uppdrag som anges i nämndens reglemente och i Kommunfullmäktiges budget.

I Borås Stads styr- och ledningssystem anges att nämndens budget och årsredovisning ska omfatta följande delar när det gäller grunduppdraget.

- Nämndens grunduppdrag
- Så här klarar nämnden vårt grunduppdrag under kommande år
- Så här följer nämnden upp grunduppdraget
- Samarbete för att klara grunduppdraget

¹ Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, Fastställt av Kommunfullmäktige 2023-06-21

² Reglemente för Förskolenämnden, Fastställt av Kommunfullmäktige 2023-06-21

Nämndens redovisning av grunduppdrag

I nämndens årsredovisning framgår hur nämnden fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet.

Av nämndens årsredovisning framgår hur nämnden arbetat för att uppfylla nämndens grunduppdrag i Kommunfullmäktiges budget.

Kommunfullmäktiges indikatorer för att följa upp grunduppdraget

För Förskolenämnden har Kommunfullmäktige fastställt fyra indikatorer. Nämnden redovisar indikatorerna enligt nedan:

- **Andelen föräldrar som känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan ska öka, %.** Utfallet för indikatorn, (99 %) är högre än utfallet för år 2022 (97,2 %). Indikatorn uppnås.
- **Andelen barn som får plats på förskola på önskat placeringsdatum, ska öka, %.** Utfallet för indikatorn för år 2023 (99 %) högre än utfallet för år 2022 (98 %). Indikatorn uppnås.
- **Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.** Utfallet för indikatorn för år 2023 (10,1 %) är lägre än utfallet för år 2022 (10,2 %). Indikatorn uppnås.
- **Antalet inkomna anmälningar till Skolinspektionen där myndigheten utdelat ett föreläggande.** Utfallet för indikatorn för indikatorn är 0 för år 2023. Indikatorn uppnås.

Nämnden har uppnått alla fyra indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt.

Kommunfullmäktiges verksamhetsmätt

I Kommunfullmäktiges budget 2023 finns ett antal verksamhetsmätt angivna som syftar till att följa nämndens grunduppdrag. Samtliga verksamhetsmätt ska redovisas i årsredovisningen.

Förskolenämnden anger i årsredovisningen utfall för samtliga verksamhetsmätt. Verksamhetsmättens utfall analyseras inte i årsredovisningen. Stadsrevisionen noterar att nämnden beslutat om egna verksamhetsmätt som följs upp av nämnden.

Kommunfullmäktiges nya uppdrag 2023

Nämnden har avseende 2023 inte fått uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Kommunfullmäktiges fokusområden

I Kommunfullmäktiges budget för år 2023 har 12 fokusområden formulerats kopplade till Visionen om framtiden Borås samt Borås Stads uppdrag som välfärdsaktör, samhällsutvecklare och demokratiaktör samt arbetsgivare. Nämnden ska enligt styr- och ledningssystemet ange i sin budget och årsredovisning bl.a. följande:

- Så här bidrar nämnden till Kommunfullmäktiges fokusområden
- Så här följer nämnden upp att den bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden
- Samarbeten för att bidra till Kommunfullmäktiges fokusområden

Nämnden har i budget för 2023 beslutat om hur nämnden ska bidra till Kommunfullmäktiges fokusområden, dess uppföljning och samarbeten. Nämnden har i budget 2023 även beslutat om indikatorer för att följa hur nämnden bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden. I årsredovisningen redovisas hur nämnden bidragit till Kommunfullmäktiges fokusområden under året. Detta är i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem. Nämnden redogör i budget och årsredovisning för nämndens arbetsgivarpolitik.

Resurser

Nämnden redovisar ett överskott på 5,9 mnkr jämfört med budget. Stadsrevisionen noterar att bufferten inte är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget. Buffert (9 mnkr) är för lågt satt. Enligt beslut i Kommunfullmäktige ska varje nämnd sätta av som lägst 1 % i buffert utav sitt kommunbidrag till oförutsedda händelser. För Förskolenämnden innebär det att buffert ska vara 9,085 mnkr.

Enligt Kommunfullmäktiges budget 2023 är det ekonomiska målet för respektive nämnd det budgeterade resultatet efter kommunbidrag i den av Kommunfullmäktige fastställda årsbudgeten. Det budgeterade resultatet för Förskolenämnden var enligt Kommunfullmäktiges budget 2023 ett nollresultat. I syfte att klargöra storleken på årets resultatavvikelse i förhållande till ett nollresultat har avvikelsens storlek i procent (%) av nämndens bruttokostnader tagits fram. För Förskolenämnden var 2023 års utfall 0,6 %.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet. Nedan redovisas de större budgetavvikelserna.

Verksamhetens budgetram

- Den positiva budgetavvikelsen kan till stor del förklaras av att nämnden erhållit mer och fler statsbidrag än budgeterat.
- Det positiva resultatet kan också härledas till intäkter avseende förskoleavgifter vilka har varit högre än budgeterat.
- Övriga budgetavvikelser hänför sig till kost och lokalvård vilka bidrog negativt till resultatet på grund av en högre kostnadsnivå.

Förskolenämnden önskar att årets överskott balanseras över till nästkommande år enligt Borås Stads regler och principer för ekonomistyrning.

Investeringar

Budgeterat belopp för investeringar var 1,2 mnkr. Utgifterna för året blev 1,1 mnkr vilket innebär ett överskott om 0,1 mnkr. Investeringarna under året var fokuserade på anskaffning av inventarier för nya förskolor.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående områden.

Kompetensförsörjning

I årsredovisningen uppges att förvaltningen under året arbetat aktivt med kompetensförsörjning för att säkerställa hög kvalitet inom förskoleverksamheten. Detta inkluderar åtgärder som att synas på gymnasieskolor med syftet att locka fler att utbilda sig till förskollärare, genomföra workshops för blivande förskollärarstudenter, och erbjuda handledarkurser för att utbilda VFU-handledare. Den fackliga samverkan har fortsatt under året och bland annat genom de framtagna aktiviteterna i handlingsplanen för HÖK21 har förbättringsarbete genomförts inom områdena arbetstid, arbetsmiljö, organisation och lönebildning, vilka är till för att stödja och möta kompetensförsörjningsutmaningen.

För att öka likvärdigheten gällande grundläggande kompetens bland personal som inte har adekvat utbildning för arbete i förskolan, har förvaltningen genomfört utbildning i läroplanens uppdrag.

Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattningar av de fördjupade granskningarna.

Granskning av dokumenthantering hos Förskolenämnden, Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i Borås Stad

Stadsrevisionen har granskat dokumenthanteringen i Förskolenämnden. Granskningens huvudsakliga syfte är att granska om dokumenthanteringen sker i enlighet med tillämplig lagstiftning och lokala regelverk.

Med utgångspunkt i granskningsresultaten kan Stadsrevisionen konstatera att avsaknaden av systemstöd för dokumentation inom HR-området skapar en rad brister gällande hanteringen av personaldokumentation. Dessa är exempelvis uppdelad och icke enhetlig dokumentförvaring, icke ändamålsenlig registrering och risk för bristande informationssäkerhet vid kommunikation och lagring av personaldokumentation. Stadsrevisionens bedömning är att granskade nämnder behöver förbättra hanteringen av personaldokumentationen och säkerställa en ändamålsenlig hantering inom området.

Stadsrevisionens bedömning är att bristerna som konstaterats i tidigare granskning när det gäller hanteringen av ärendeskrivelser kvarstår. Granskade nämnder bör förbättra hanteringen av dessa allmänna handlingar i syfte att säkerställa att lagstiftningens krav uppfylls.

Stadsrevisionens bedömning när det gäller nämnden är att processen för revideringen av dokumenthanteringsplanen bör fortsätta att utvecklas. Nämndens bör även överväga att införa grundläggande stickprovskontroller som en del i den årliga processen för revidering av dokumenthanteringsplanen. Stadsrevisionens bedömer nämndens interna kontroll inom området som tillräcklig med utvecklingsområden.

Granskning av förssystem till ekonomisystemet i Borås Stad

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads olika förssystem till ekonomisystemet Agresso Unit4. Granskningen syftar till att bedöma om integrationen mellan externa system (förssystem) och Borås Stads ekonomisystem Agresso Unit4 bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk när det gäller bokföring och redovisning. Granskningen syftar även till att granska om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Granskningen visar att sammanlagt tolv förssystem integreras till ekonomisystemet.

Stadsrevisionen bedömer att samtliga förssystem behöver ha en aktuell processbeskrivning. Detta för att hanteringen ska leva upp till bokföringslagens regelverk. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Förskolenämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Nämnderna behöver upprätta egna processbeskrivningar för de förssystem som integreras.

Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika förssystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet från respektive förssystem. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas.

Uppföljande granskning av personalpolitiken i Borås Stad

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av Borås Stads personalpolitik. Uppföljningen syftar till att genomföra en uppföljning av granskningen av Borås Stads personalpolitik från 2015 och bedöma i vilken utsträckning identifierade brister i delar av 2015 års granskning har åtgärdats.

Sammanfattningsvis bedömer Stadsrevisionen att bristerna inom områdena konkurrenskraftiga löner, förmåner och kompetensutveckling till stor del är åtgärdade. Bristerna när det gäller uppföljning, lönespridning, löneöversyn och hållbart arbetsliv bedöms som delvis åtgärdade. De brister som konstaterades i 2015 års granskning när det gäller personalpolitikens styrning och den centraliserade lönesättningen bedöms till största delen kvarstå.

Granskningen visar att kompetensförsörjningsutmaningen för Borås Stads verksamheter är tilltagande. Kommunstyrelsen och nämnderna behöver med utgångspunkt i denna utveckling säkerställa en ändamålsenlig styrning av personalpolitiken som möjliggör att Kommunfullmäktiges mål inom området kan uppnås.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för intern kontroll. Ansvaret innefattar bl.a. att nämnden ska genomföra riskanalys, upprätta plan för intern kontroll och genomföra uppföljning av planen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll 2023. Nämnden har genomfört en egen riskanalys, som identifierade 46 risker. Planen för intern kontroll omfattade fyra kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden den 27 februari 2024. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller kortfattade analyser och åtgärder. Avseende ett kontrollmoment har förvaltningen ändrat momentet eftersom man inte bedömt det som genomförbart.

Nämndmöte

Nämndmöte genomfördes den 28 oktober 2023 med Förskolenämnden, förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen och förvaltningsledning.

Bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut avseende grunduppdrag, fokusområden, indikatorer och uppdrag samt resurser. Bedömning sker även med utgångspunkt i de reglementen som gäller för nämnden och Borås Stads styr- och ledningssystem. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2023.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på redovisning när det gäller nämndens grunduppdrag, uppnådda indikatorer och helt genomförda uppdrag för året. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår indikatorer respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

Grunduppdrag

I nämndens årsredovisning framgår hur nämnden fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet. Av nämndens årsredovisning framgår även hur nämnden arbetat för att uppfylla nämndens grunduppdrag i Kommunfullmäktiges budget.

Förskolenämnden anger i årsredovisningen utfall för samtliga verksamhetsmått. Nämnden redovisar inte någon analys när det gäller utfallet av verksamhetsmåten.

Den samlade bedömningen när det gäller nämndens grunduppdrag är att nämndens årsredovisning redogör för hur nämnden fullgjort sitt uppdrag enligt reglementet samt hur nämnden fullgjort sitt grunduppdrag i Kommunfullmäktiges budget 2023. Nämnden har uppnått samtliga indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt avseende grunduppdraget.

Kommunfullmäktiges fokusområden

Nämnden har för året beslutat i nämndens budget för 2023 om hur nämnden bidrar till Kommunfullmäktiges fokusområden samt uppföljning och samarbeten. Detta är i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem. Det framgår av nämndens årsredovisning hur nämnden har bidragit till Kommunfullmäktiges fokusområden under året.

Resurser

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett överskott mot budget på 5,9 mnkr. För Förskolenämnden var 2023 års resultat i procent (%) av bruttokostnader 0,6 % Stadsrevisionen bedömer att godtagbara förklaringar till överskottet redovisas i årsredovisningen.

Stadsrevisionen noterar att bufferten inte är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget. Buffert är för lågt satt. Enligt beslut i Kommunfullmäktige ska varje nämnd sätta av som lägst 1 % i buffert utav sitt kommunbidrag till oförutsedda händelser.

Arbetsgivarpolitik

Nämnden redogör i budget och årsredovisning för nämndens arbetsgivarpolitik, vilket är i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem.

Fördjupade granskningar

Stadsrevisionen har granskat dokumenthanteringen i Förskolenämnden, Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Stadsrevisionens bedömning är att bristerna som konstaterats i tidigare granskning när det gäller hanteringen av ärendeskrivelser kvarstår. Granskade nämnder bör förbättra hanteringen av dessa allmänna handlingar i syfte att säkerställa att lagstiftningens krav uppfylls.

Stadsrevisionens bedömning när det gäller nämnden är att processen för revideringen av dokumenthanteringsplanen bör fortsätta att utvecklas. Nämndens bör även överväga att införa grundläggande stickprovskontroller som en del i den årliga processen för revidering av dokumenthanteringsplanen. Stadsrevisionens bedömer nämndens interna kontroll inom området som tillräcklig med utvecklingsområden.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads olika försystem till ekonomisystemet. Stadsrevisionen bedömer att det finns behov av att ytterligare beskriva vilken redovisningsinformation som hanteras av olika försystem för att uppfylla gällande regelverk. Det finns även behov av att kartlägga och dokumentera vilken redovisningsinformation som förs över till ekonomisystemet från respektive försystem. Med denna utgångspunkt bedömer Stadsrevisionen att Förskolenämndens arbete inom området inte fullt ut bedrivs i enlighet med gällande regelverk. Stadsrevisionen bedömer att den interna kontrollen av redovisningsinformationen behöver utvecklas. Nämnden behöver även upprätta egna processbeskrivningar för de försystem som integreras.

Stadsrevisionen har genomfört en uppföljande granskning av Borås Stads personalpolitik. Stadsrevisionen bedömer att bristerna inom områdena konkurrenskraftiga löner, förmåner och kompetensutveckling till stor del är åtgärdade. Bristerna när det gäller uppföljning, lönespridning, löneöversyn och hållbart arbetsliv bedöms som delvis åtgärdade. De brister som konstaterades i 2015 års granskning när det gäller personalpolitikens styrning och den centraliserade lönesättningen bedöms till största delen kvarstå. Granskningen visar att kompetensförsörjningsutmaningen för Borås Stads verksamheter är tilltagande. Kommunstyrelsen och nämnderna behöver med utgångspunkt i denna utveckling säkerställa en ändamålsenlig styrning av personalpolitiken som möjliggör att Kommunfullmäktiges mål inom området kan uppnås.

Intern kontroll

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.

Sammanfattande bedömning

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden behöver avsätta en tillräckligt stor buffert i enlighet med Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Den interna kontrollen bedöms mot bakgrund av de fördjupade granskningar som riktats till nämnden under året, som tillräcklig med utvecklingsområden.

Andreas Ekelund
Revisionschef

Samuel Kaufman
Certifierad kommunal yrkesrevisor

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen